

AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko: Paweł Sarna

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:

2008 – **doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa,**

stopień uzyskany na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego na podstawie rozprawy doktorskiej *Poezja Zbigniewa Bieńkowskiego*, napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Mariana Kisiela. Recenzenci: prof. zw. dr. hab. Michał Głowiński, dr hab. Danuta Opacka-Walasek.

2002 – **magister filologii polskiej**, specjalność krytyka literacka,

tytuł zawodowy uzyskany na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego na podstawie pracy *Poeci grupy Kontekst. Studium interpretacyjne*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. prof. UŚ Mariana Kisiela. Recenzent: dr Paweł Majerski.

2011 – **magister socjologii**, specjalność komunikacja społeczna,

tytuł uzyskany na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego na podstawie pracy *Społeczny obraz poety*, napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Kazimierzy Wódz. Recenzent: dr Krzysztof Łęcki.

2013 – **absolwent studiów podyplomowych**, zarządzanie projektem badawczym i komercjalizacja badań naukowych – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Okres: 2013 – nadal

Institucja: Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Społecznych

Institut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Zakład Dziennikarstwa

Stanowisko: adiunkt

Wymiar etatu: pełny

Okres: 2010–2013

Instytucja: Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu,

Instytut Dziennikarstwa.

Stanowisko: adiunkt

Wymiar etatu: pełny

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789):

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

Odra (1945–1950). Monografia czasopisma, ss. 324.

b) autor: Paweł Sarna, rok wydania: 2019, nazwa wydawnictwa: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, recenzent wydawniczy: prof. zw. dr. hab. Jerzy Jastrzębski.

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Jako osiągnięcie naukowe wskazane do oceny w postępowaniu habilitacyjnym przedstawiam monografię mojego autorstwa. Skoncentrowałem się w niej na działalności czasopisma społeczno-kulturalnego „Odra” ukazującego się w Katowicach w latach 1945–1950 – początkowo jako dwutygodnik, a następnie tygodnik. Przedstawiona publikacja dotyczy spuścizny o szczególnym znaczeniu, ponieważ „Odra” w ciągu kilku lat stała się jednym z ważnych pism społeczno-kulturalnych w powojennej Polsce.

Metodologicznie praca sytuuje się na pograniczu nauk o literaturze, a przede wszystkim historii literatury, oraz prasoznawstwa.

Mimo że książka ma charakter oryginalny i nie został do niej włączony żaden z publikowanych przeze mnie artykułów, celowo odwołuję się w niej do prac prowadzonych wcześniej. Bardzo istotne bowiem okazały się prowadzone przeze mnie badania dotyczące regionalnej prasy międzywojennej, literatury, a także radia. W moim dorobku znalazły się przyczynki dotyczące dokonań publicystycznych i literackich Wilhelma Szewczyka czy Aleksandra Widery, autorów z kręgu „Odry”. W tym sensie monografia jest także syntezą moich dotychczasowych

rozpoznać. Jednakże, w odróżnieniu od wcześniejszych prac badania prezentowane w rozprawie habilitacyjnej skupiają się na analizie i interpretacji bardzo zróżnicowanego materiału w postaci tekstów prasowych, dokumentów archiwalnych, a także wielodyscyplinarnych opracowań. W niniejszej książce zadaję pytanie o sposób, w jaki można spojrzeć na doświadczenie stalinizmu w Europie Wschodniej poprzez losy czasopisma „Odra”.

Przygotowanie pracy wymagało przeprowadzenia obszernych kwerend, w tym archiwalnych. Ważnym elementem były kwerendy w zespołach zlokalizowanych w Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz Instytucie Pamięci Narodowej w Katowicach i Archiwum Państwowym w Katowicach. Na ich podstawie wykazałem istnienie licznych ingerencji cenzorskich, zmieniających kształt pisma. Udało mi się poszerzyć dotychczasowe rozpoznania przeprowadzone przez badaczy z Uniwersytetu Śląskiego: Macieja Fica oraz Krystynę Heską-Kwaśniewicz. Analiza zapisów pozostawionych przez cenzorów wyjaśnia między innymi, dlaczego w piśmie uważanym początkowo za przychylne Kościołowi, zaczęto mocno go atakować. Również w przypadku problematyki niemieckiej, bardzo istotnej dla publicystów pisma, cenzura sprawiła, że złożoność, z jaką planowano przedstawić tę problematykę, została zredukowana do ujęć niekiedy bardzo uproszczonych. Pomimo tego, redakcji „Odry” w dużym stopniu udało się zachować neutralność względem władz. Szeroko zakrojone kwerendy umożliwiły mi także odniesienie do ówczesnych dyskusji prowadzonych na łamach prasy literackiej. Częścią dyskusji nad programem kulturalnym dla Ziem Zachodnich i Północnych, którą w latach 1945–1947 próbowała wszcząć redakcja „Odry”, jest bardzo interesujący wątek rozpoczęty w 1946 roku, dotyczący regionalizmu śląskiego. Głos na ten temat zabrali między innymi: Bogdan Butryńczuk, Gustaw Morcinek, Zdzisław Hierowski, Wilhelm Szewczyk, Julian Lewański. Całościową kwerendą dotyczącą okresu sprawozdawczego objąłem ponadto czasopisma: „Kuźnica”, „Odrodzenie”, „Tygodnik Powszechny”.

Ważnym etapem mojej pracy były badania o charakterze ilościowym, czyli analiza zawartości (w rozumieniu podanym przez Walerego Pisarka). Cel tego etapu miał charakter poznawczy, został ukierunkowany na uzyskanie informacji na temat zawartości tematycznej, zakresu terytorialnego, a także popularności gatunków dziennikarskich i niedziennikarskich. W badaniach korzystałem z wszystkich numerów pisma z całego okresu jego ukazywania. Łącznie przeanalizowałem 216 numerów. Na podstawie analizy ilościowej dokładnie określiłem między innymi, jak w kolejnych latach istnienia czasopisma przedstawiała się jego tematyka, jak i prawidłowości dotyczące zmian dokonujących się w nim na przestrzeni lat.

Praca składa się z sześciu części zawierających łącznie 33 rozdziały poprzedzone wstępem, a zamknięte zakończeniem, bibliografią oraz aneksem i indeksem osobowym. W części pierwszej przedstawiłem konteksty powstania, ukazywania się oraz likwidacji pisma, w tym –

obszernie – społeczno-polityczne tło jego działalności. Nadmienię, że prasa społeczno-kulturalna w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej stanowiła ważne forum wymiany myśli, między innymi eksponowała spory o kulturę. Do najważniejszych dyskusji tamtego czasu należała między innymi wielka batalia o polską inteligencję, w której uczestniczyła także „Odra”. Wspomniane spory były w dużej mierze zamiennikiem tych kwestii, których nie można było podejmować otwarcie, czyli tematów politycznych. Tym, co łączyło wszystkie czasopisma w tamtym czasie, to zależność od aparatu cenzury. Tak było też w przypadku „Odry”. Należy jednak pamiętać, że sama cenzura stanowiła jedynie narzędzie wykorzystywane przez władze. „Odrę” uznawano za czasopismo opozycyjne, w związku z tym cenzorzy czytali je bardzo uważnie. Z powodu ingerencji cenzorskich artykuły, które ukazywały się drukiem, były niekiedy bardzo odległe od ich pierwotnej formy.

Część druga zawiera założenia metodologiczne badań własnych.

Dzięki zastosowaniu analizy zawartości możliwa była między innymi odpowiedź na pytanie, jak w poszczególnych latach kształtowała się na łamach pisma problematyka kulturalna, społeczna, polityczna, krajowa, międzynarodowa, historyczna.

Ustaliłem, że dominowała problematyka kulturalna, czyli dotycząca literatury, muzyki, teatru, sztuk plastycznych, życia kulturalnego, działaczy kultury, instytucji kultury oraz środowiska twórców; tematyka ta zajmowała prawie 30 procent. Procentowo niewiele miejsca (ogółem tylko 1 proc.) zajęła problematyka związana z Kościołem – sztuka sakralna, ludzie Kościoła, wydarzenia religijne, relacje państwo – Kościół, życie religijne. Była to jednak tematyka bardzo istotna, pojawiająca się często na pierwszej stronie pisma. Można powiedzieć, że „Odra” w dużym stopniu zachowała neutralność względem władz, tym bardziej jeśli uwzględnić fakt, że część tekstów krytycznych cenzura usunęła, a część pod jej wpływem złączono. Pierwszy, względnie dobry, okres funkcjonowania czasopisma to lata 1945–1947. Co interesujące, w pierwszym roku istnienia na jego łamach ukazało się najwięcej głosów krytycznych. W latach 1945–1946 – duży procent głosów negatywnych wynikał z krytyki władz miejscowych, szczególnie na Ziemiach Zachodnich. Po Zjeździe Zjednoczeniowym PZPR w grudniu 1948 roku coraz wyraźniej zmieniał się profil pisma – stawało się ono bardziej dyspozycyjne wobec władzy.

Dane uzyskane w pierwszym etapie analizy mającej charakter ilościowy, wykorzystałem w kolejnym etapie, w którym skupiłem się przede wszystkim na dwóch zagadnieniach. Pierwsze dotyczyło sposobu, w jaki na łamach czasopisma wyznaczano i realizowano cele strategiczne, tzn. w jakim stopniu „Odra” była animatorem dyskusji intelektualnej, sporów artystycznych oraz propagatorem wydarzeń artystycznych, kulturalnych i społeczno-politycznych, wiedzy o regionie.

Przeprowadzenie tego typu analizy umożliwiło odpowiedź na pytanie o sposoby prezentacji określonych treści, a także o hierarchię poszczególnych elementów pisma (jak na przykład ilość zajmowanego miejsca na stronie, numer strony, graficzna kompozycja kolumny, łamanie, szerokość tytułów, rodzaj używanej czcionki itp.). Pytałem także o problem wzajemnego wpływu, jaki wywierają na siebie w ramach periodyku pojedyncze wypowiedzi (publikacje). Według Elżbiety Kwade, komunikacja prasowa w takim samym stopniu zniekształca zarówno gatunki dziennikarskie, jak i teksty literackie.

W części trzeciej scharakteryzowałem głównych bohaterów narracji czasopisma. „Pozytywnymi” bohaterami „Odry” okazali się osadnicy i autochtoni. Publicyści ujmowali się za tymi, których połączyła wspólnota cierpienia – poszkodowanymi przez bandytów, ale także przez system, nierzadko odrzuconymi na margines życia politycznego i kulturalnego. Jeden ze stałych współpracowników „Odry” Zbyszko Bednorz jeszcze w 1946 roku pisał, że Ziemia Zachodnie i Północne w świadomości Polaków nadal pozostały niewyzwolone, obce. Istotnie, były one przez długi czas nadal obszarem eksploracji oraz kolonizacji. Zajmowały także szczególne miejsce na geograficznej mapie strachu z powodu grabieży, jakich dokonywali żołnierze radzieccy, milicjanci, a także pospolici bandyci.

Jedną z ambicji redaktorów „Odry” stało się ukształtowanie jej profilu tak, aby pismo postrzegane było jako zarazem rejestrujące i komentujące wszystko, co ważne w powojennych Niemczech. Problematyka stosunków polsko-niemieckich była szczególnie drobiazgowo analizowana i ujmowana z uwzględnieniem najdawniejszych wydarzeń z jej historii. Najaktywniejszym komentatorem spraw niemieckich był sam redaktor naczelny Wilhelm Szewczyk, który pisał o powojennych Niemczech i stosunkach polsko-niemieckich, przede wszystkim w rubryce *Co robią Niemcy*. Narracja na temat zachodniego sąsiada Polski na przykładzie publicystyki Szewczyka układa się w dość wyraźny schemat wiodący od przeciwstawienia my – oni w pierwszych latach po wojnie aż do zacierania podziałów, na co znaczący wpływ miały nie tylko wydarzenia w ówczesnie istniejących obu państwach niemieckich, ale też kurs polityczny, jaki obrały polskie władze.

Aspekty programowe, które niewątpliwie stanowią o dużej wartości czasopisma, zostały obszernie przedstawione i zanalizowane w części czwartej pracy. „Odra” sięgała do myśli narodowej międzywojnia, przy czym nie była ona pismem wspierającym ideologię nacjonalistyczną. Publicyści sformułowali program kulturalny dla – posługując się ówczesną nomenklaturą – Ziemi Odzyskanych. „Odra” ze szczególnym zaangażowaniem nawiązywała polemiki między innymi z „Kuznicą”, będącą ofensywnym organem myśli marksistowskiej, pismem znaczącym na scenie ogólnopolskiej. Zdaniem „Odry”, pismo to szeregowało pisarzy według

klucza partyjnego, przedkładało walory ideologiczne nad czysto estetycznymi w ustalaniu wartości dzieł literackich.

Ważną częścią książki jest analiza i interpretacja utworów literackich zamieszczanych na łamach czasopisma. Stanowi ona treść części piątej oraz szóstej. W „Odrze” publikowali cenieni powszechnie twórcy, przede wszystkim ci, którzy z biegiem czasu coraz bardziej wpływali na kształt literatury i kultury polskiej: Tadeusz Różewicz, Tymoteusz Karpowicz czy Stanisław Lem. Przeglądając poszczególne numery „Odry”, nietrudno zauważyć, że prezentowana problematyka literacka, jak również publikowane utwory, korespondują częstokroć bardzo wyraźnie z treścią artykułów poruszających inne zagadnienia. Wiersze i proza stanowią niejednokrotnie ilustrację różnych problemów, które przybliżali publicyści. Tą praktyką posługiwali się redaktorzy „Odry” chociażby dla wzmożenia zainteresowania czytelnika zagadnieniem stosunków polsko-niemieckich i polsko-czechosłowackich. Przedstawiłem zatem tematykę wierszy w poszczególnych latach, strategię poetyckie autorów, jak i strategię prezentowania poezji przez redakcję. W życiu czasopisma poezja towarzyszyła rocznicom i rocznicom, będąc w niektórych wypadkach jedynym komentarzem. Nie dziwi zatem pojawienie się w piśmie, mimo wszystko regionalnym w treści, takich poetów jak: Krzysztof Kamil Baczyński czy Witold Hulewicz, a także wierszy o Warszawie. Pokazuję na przykładach, w jaki sposób utwory napisane przed wojną publikowane w „Odrze” zmieniały wymowę w nowym kontekście, nabierały innego znaczenia w odniesieniu do dyskursu propagandy lat 40. XX wieku. O ile poezja w strukturze czasopisma, jak ustaliłem, pełniła raczej rolę elementu odświętnego, stając się raz częścią rytuału, innym razem załączkiem służącym do jego obnażenia, o tyle proza służyła raczej nadaniu biegu narracji. Wpisywała się w wydarzenia najważniejsze, w komentarz wydarzeń politycznych, co jest widoczne przede wszystkim na pierwszych stronach czasopisma.

Przeprowadzone przeze mnie badania wychodzą poza wąski opis przypadku i mają znaczenie dla rozwoju dyscypliny na płaszczyźnie metodologicznej. Do analizy wybrałem materiał zarazem reprezentatywny i wyjątkowy. Analiza strategii redakcyjnych umożliwiła jego odpowiednią kontekstualizację. Działania naukowe, zgodnie z założeniami, poprzez osadzenie w licznych kontekstach, wykroczyły poza ustalenia dotyczącego jednego tytułu prasowego, co pozwoliło mi na szersze zbadanie prasy PRL-u.

Podejmowanie prac badawczych poświęconych czasopiśmiennictwu w ogóle, a w szczególności okresowi kilku lat po II wojnie światowej, w realiach nowego ładu pojałtańskiego, często postulują między innymi historycy literatury czy prasoznawcy. Pomimo iż materiał źródłowy jest bogaty, nadal brakuje stosownej literatury przedmiotu. Nie powstała wcześniej

osobna monografia na temat „Odry”, a była ona niewątpliwie bardzo potrzebna. Końcowy efekt przyczynia się w dużym stopniu w moim przekonaniu do wypełnienia istniejącej luki.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze chciałbym podzielić na następujące kręgi tematyczne. W pierwszym znajdują się prace związane z poezją współczesną, w drugim natomiast publikacje będące efektem badań nad prasą społeczno-kulturalną, a przede wszystkim publicystyką, jak również związkami literatury i mediów.

Moje zainteresowania badawcze od początków działalności naukowej dotyczą w głównej mierze związków literatury z prasą periodyczną, przede wszystkim Górnego Śląska. Wskazaną problematyką interesuję się już od czasu studiów magisterskich. Nadmienię, że wśród opracowanych przeze mnie sylwetek ważnych postaci związanych zarówno z literaturą, jak i prasą w województwie śląskim znajdują się biografie Wilhelma Szewczyka, pisarza, publicysty i niemcoznawcy; Aleksandra Wiktora Widery, dziennikarza, folklorysty oraz poety; Stanisława Krawczyka, reportażysty, prozaika i poety. W roku 2002 jako tom VIII w serii „Obrazy Literatury XX wieku” pod redakcją Mariana Kisiela i Włodzimierza Wójcika ukazała się moja książka *Śląska awangarda. Poeci grupy Kontekst* wydana przez Katowickie Stowarzyszenie Artystyczne. Publikacja ta jest opracowaniem w całości poświęconym katowickiej grupie Kontekst, tworzonej przez Stanisława Piskora, Tadeusza Sławka, Andrzeja Szubę oraz Włodzimierza Paźniewskiego.

W 2010 roku, dwa lata po uzyskaniu stopnia doktora, nakładem Instytutu Mikołowskiego ukazała się monografia *Przypisy do nicości. Poezja Zbigniewa Bieńkowskiego* z posłowiem prof. zw. dr. hab. Michała Głowińskiego. Intencją autora książki była próba opisu dorobku poetyckiego Zbigniewa Bieńkowskiego – jednego z założycieli dwudziestowiecznej poezji lingwistycznej, a także eseisty, krytyka literackiego, tłumacza. Monografia ta stanowiła pierwsze całościowe opracowanie twórczości tego poety. Książka była przywoływana w pracy dr. hab. Elżbiety Mazur (*Oswajanie nowoczesności. Poezja i krytyka Zbigniewa Bieńkowskiego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015), a także recenzowana przez dr. Magdalenę Boczkowską (*Jak poeta został krytykiem*. W: Eadem: *Miniatury. Szkice subiektywne*. Oficyna Wydawnicza Humanitas, Sosnowiec 2015). Praca ta była pierwszą w Polsce monografią dzieła wybitnego twórcy. Uznanie dla jego dorobku krytyka literacka miała od czasów książkowego debiutu, a o jego wierszach pisali niemalże wszyscy najważniejsi krytycy powojenni (między innymi: Artur Sandauer, Jerzy Kwiatkowski, Kazimierz

Wyka, Janusz Sławiński, Michał Głowiński, Jan Józef Lipski). Skupiając się na samej poezji, wszystkie inne pola aktywności twórczej Zbigniewa Bieńkowskiego (bogata eseistykę i prace tłumaczeniowe), potraktowałem jako kontekst. Rozpoznania wcześniejszych interpretatorów poezji autora *Modelunków* udało mi się usystematyzować w taki sposób, aby, zestawiając różne modele lektury, ukazać „puste miejsca”, czyli te obszary, które nie były wcześniej przez krytykę rozpoznane. Umiejscawiając tę twórczość w nurcie lingwistycznym, opisałem ją zarówno w kontekście programu poetyckiego Awangardy Krakowskiej, jak również w perspektywie imaginatywnej.

Wyraźną część mojego dorobku naukowego stanowią artykuły i szkice, które były prezentowane podczas konferencji z cyklu „Światy poetyckie”, współorganizowanej przez Zakład Literatury Współczesnej Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (obecnie Zakład Literatury XX i XXI Wieku). Wśród nich znalazły się szkice: *Szpital i kairos. Analiza retoryczna wierszy ks. Jerzego Szymika* (2018) oraz *Kim jesteś, Panie Gnykć? Analiza retoryczna cyklu wierszy* (2017) czy też *Krótkie historie o miłości i wygnaniu* (2017) na temat poezji Feliksa Netza. Te i inne szkice weszły w skład monografii mojego autorstwa *Miejsca wspólne, miejsca osobne, imiona sporu. Szkice z pogranicza literatury i publicystyki na Górnym Śląsku*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w 2018 roku. Praca składa się z trzech części. Pierwsza prezentuje twórczość poetycką przedstawicieli różnych pokoleń – Wilhelma Szewczyka, Jana Pierzchały, Stanisława Krawczyka, Andrzeja Szuby, Tadeusza Sławka oraz Jerzego Suchanka. Osią kolejnej części jest publicystyka, a niektórzy bohaterowie części poprzedniej, Wilhelm Szewczyk oraz Stanisław Krawczyk, pojawiają się w niej w innych rolach pisarskich – ludzi prasy. Na ostatnią część zbioru składają się artykuły poświęcone prasie na Górnym Śląsku. Posłużenie się narzędziami retoryki pozwoliło na uchwycenie aspektu perswazyjności – samych dzieł oraz kontekstu – w jakim powstawały lub w jakim umieszczała je krytyka literacka.

Drugą grupę moich zainteresowań badawczych, jak już wspomniałem, stanowi prasa społeczno-kulturalna, między innymi w aspekcie jej relacji z literaturą, a w szerszym zakresie współczesny dyskurs medialny w wielu aspektach, w tym także związków literatury i mass mediów.

Jednym z dokonań mieszczących się w tym nurcie jest projekt realizowany wraz z dr. hab. Zbigniewem Widerą w latach 2011–2015 przy Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jego pokłosie stanowiła monografia *Komunikacja medialna placówek oświatowych jako instytucji usług publicznych – studium przypadku*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Ekonomicznego

w Katowicach w 2015 roku. Celem publikacji było scharakteryzowanie komunikacji medialnej placówek oświatowych, zarówno w aspektach teoretycznych, jak i praktycznych. Podjęto w niej między innymi takie problemy, jak obecność usług placówek szkolnych w Internecie. Odniesiono się również do realizacji tradycyjnego modelu, jakim są czasopisma skierowane do środowiska oświatowego. W projekcie zająłem się między innymi charakterystyką czasopism i magazynów adresowanych do środowiska oświatowego, a także analizą zawartości czasopisma „Magazyn Szkolny” w latach 2005–2010, co umożliwiło szerszą charakterystykę gatunków dziennikarskich, ale także analizę i interpretację utworów literackich.

W latach 2013–2014 byłem jednym z realizatorów projektu badawczego pt. *Moralność – formy obecności* w ramach umowy o współpracy naukowej i wydawniczej między Gliwicką Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości a Uniwersytetem Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy. Efektem mojego udziału w projekcie był między innymi artykuł *Wzorce i antywzorce osobowe na łamach polskich tabloidów* („Fakt”, „Super Express”), który ukazał się w „World Journal of Theoretical And Applied Sciences” w 2014 roku.

Wspólnie z mgr Matyldą Sęk-Iwanek współredagowałem książkę *Dyskursy widzialności. Słowa a obrazy*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w 2016 roku. Celem publikacji było przybliżenie perspektyw badawczych dotyczących zjawisk łączących przestrzeń słowa i obrazu oraz ich opis funkcjonowania w dyskursie społecznym. Zaproponowane obszary badań objęły między innymi: hiperteksty; instalacje ikoniczno-werbalne; relacje pomiędzy słowem i obrazem w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej, poezją i literaturą wizualną; wizualne gatunki prasowe; plakat. Nadmienię, że jeszcze w trakcie studiów doktoranckich byłem redaktorem innego projektu edytorskiego – książki *Pamięć i źródła. O Janie Pierzchałe* (Jaworzno 2004). Publikacja została poświęcona kolejnej postaci łączącej literaturę z publicystyką. Jan Pierzchała, poeta, dramaturg, a przede wszystkim prozaik, był równocześnie bardzo mocno związany z prasą i radiem. Pełnił funkcję sekretarza redakcji kwartalnika „Zeszyty Wrocławskie”, pracował na stanowisku dyrektora ds. programowych rozgłośni Polskiego Radia oraz zastępcy redaktora naczelnego czasopisma „Poglądy”.

Z obecnością literatury w dyskursie medialnym związane są dwa artykuły. W studium *Pociąg czasów medialnych* scharakteryzowałem na przykładach różne źródła, które wpływają na powstawanie społecznych wyobrażeń na temat pisarzy. Należy przy tym pamiętać, że sama figura poety jest bardzo podatna na mitologizację. W artykule *Widok na oblężenie. O recepcji Festung Warschau Elżbiety Janickiej* włączyłem się w nurt rozważań dotyczących tworzenia przez współczesne media sceny walki symbolicznej. Pełnią one rolę nie tylko moderatora

dyskusji, ale również arbitra. W tak zarysowanych ramach przybliżyłem dyskusję, której pretekstem stały się wypowiedzi (między innymi literaturoznawców) opublikowane na łamach prasy nieliterackiej, dotyczące *Festung Warschau* Elżbiety Janickiej.

Poza wskazanymi działaniami naukowymi, recenzowałem publikacje naukowe dla czasopism: „Postscriptum Polonistyczne” oraz „Rocznik Prasoznawczy”. Byłem również recenzentem wydawniczym – sporządziłem recenzje wewnętrzne artykułów dla czterech czasopism naukowych. Wygłosiłem referaty na 22 konferencjach krajowych i międzynarodowych w Polsce oraz dwóch konferencjach na Słowacji. Przewodniczyłem panelowi podczas XIII Konferencji Polskiego Towarzystwa Retorycznego „Retoryka i normy komunikacji” w Warszawie. Byłem członkiem komitetu naukowego konferencji: „The First International Language And The Environment E-conference (LATEec) at the Gliwice Academy of Entrepreneurship” w marcu 2013 roku.

W latach 2014–2016 byłem członkiem komitetu naukowego interdyscyplinarnego czasopisma „World Journal of Theoretical And Applied Sciences” wydawanego przez Gliwicką Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości. Od 2017 jestem członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma „Political Preferences”. W 2017 roku, wraz dr hab. Zbigniewem Widerą, współredagowałem jeden z numerów tego czasopisma (nr 15).

Czynnie działałem w towarzystwach naukowych. Jestem członkiem trzech towarzystw – dwóch polskich: Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej oraz Polskiego Towarzystwa Retorycznego, a także jednego międzynarodowego: Rhetoric Society of Europe. Od roku 2015 jestem członkiem katowickiego oddziału Komisji Historycznoliterackiej Polskiej Akademii Nauk.

6. Działalność dydaktyczna, organizatorska i popularyzatorska

Pracę dydaktyczną rozpocząłem w 2009 roku jako współpracownik Studium Pedagogicznego przy Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach. W latach 2010–2013 jako adiunkt Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, zatrudniony w Instytucie Dziennikarstwa, prowadziłem zajęcia dydaktyczne, w tym wykłady z gatunków dziennikarskich oraz związków literatury i mediów. W 2011 roku przez jeden semestr prowadziłem społecznie warsztaty dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Humanitas w Dąbrowie Górniczej. W 2014 roku jako kierownik Podyplomowych Studiów Dziennikarskich przygotowałem program studiów na rok akademicki 2014/2015.

Prowadziłem również seminaria dyplomowe. W latach 2010–2013 prace dyplomowe napisane pod moim kierunkiem obroniło 12 absolwentów studiów I stopnia na kierunku dzienni-

karstwo i komunikacja społeczna w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu. W latach 2014-2018 prace dyplomowe napisane pod moim kierunkiem obroniło 27 absolwentów studiów I stopnia na kierunku dziennikarstwo w Uniwersytecie Śląskim. Byłem także recenzentem 20 prac licencjackich oraz 40 prac magisterskich.

W 2019 roku zostałem powołany przez Radę Wydziału Nauk Społecznych jako promotor pomocniczy w przewodzie doktorskim mgr Natalii Klimaschki (*Mechanizmy kreowania mitów politycznych. Obraz Niemców i Niemiec w polskiej publicystyce 1945–1949*).

Od 2014 roku biorę udział w pracach Kierunkowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od 2014 do 2016 roku pełniłem funkcję sekretarza, a od 2016 roku pełnię funkcję przewodniczącego KZJK na kierunku dziennikarstwo.

Ważne jest dla mnie również podnoszenie moich umiejętności dydaktycznych. W ramach programu Erasmus+ w roku akademickim 2014/2015 odbyłem zagraniczny wyjazd szkoleniowy przebiegający według indywidualnego programu pracy. Szkolenie zostało przeprowadzone w Uniwersytecie Preszowskim w Preszowie na Słowacji w dniach 13–16 kwietnia 2015 roku. W ramach uczestnictwa w projekcie Wykształcona kadra – wykształcony student (działanie pt. „Indywidualny trening innowacyjny umiejętności dydaktycznych”) wziąłem udział w szkoleniach dla kadry dydaktycznej Uniwersytetu Śląskiego w 2018 roku.

W 2014 roku byłem przewodniczącym Komitetu Okręgowego (w województwie śląskim był nim Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) w I edycji Konkursu Wiedzy o Mediach, organizowanego przez kilkanaście ośrodków uniwersyteckich kształcących w zakresie dziennikarstwa, skierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W 2017 roku pełniłem funkcję zastępcy przewodniczącej Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy o Mediach. Byłem także jurorem w wielu konkursach literackich i dziennikarskich, między innymi w skierowanych do młodzieży: konkursie na fotoreportaż, ogłoszonym przez Młodzieżowy Domu Kultury w Jaworznie w 2014 roku; VIII Turnieju Jednego Wiersza w VI Liceum Ogólnokształcące w Gliwicach w tym samym roku. Ponadto byłem także jurorem w konkursach literackich organizowanych przez instytucje kulturalne: w Będzinie, Kędzierzynie Koźlu, Czerwionce-Leszczynach, Dąbrowie Górniczej. W latach 2018–2019 byłem jurorem w VII oraz VIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Dziennikarskiego im. Katarzyny Bochenek (w kategorii „student”). Organizatorami konkursu są: województwo śląskie, Uniwersytet Śląski, Fundacja im. Krystyny Bochenek oraz Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego. Występowałem też w roli eksperta, biorąc udział w panelu Katowice Miasto Muzyki UNESCO, Centrum Kultury – Miasto Ogrodów

„Nowe media – a (stare) media masowe. Przekształcenia w sposobach funkcjonowania rynku informacyjnego i dziennikarstwa” we wrześniu 2018 roku.

Prowadziłem również i nadal prowadzę działalność popularyzującą naukę, między innymi publikując artykuły oraz recenzje na łamach czasopisma „Nowe Zagłębie”, którego byłem redaktorem w latach 2008–2018.